

LIÊN HIỆP CÁC HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT VIỆT NAM
HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM

ME JÉCH (*Hát kê*)
ĐIỀU KÂU (*Biên dịch*)
TRƯƠNG BI - VŨ DŨNG
(*Sưu tầm, giới thiệu*)

CƯỚP RLING MỤNG, MENG CON TRÔK

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

LIÊN HIỆP CÁC HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT VIỆT NAM
HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM

ME JÉCH (*Hát kể*), **ĐIỀU KÂU** (*Biên dịch*)

TRƯƠNG BI - VŨ DŨNG

(*Sưu tầm, giới thiệu*)

CƯỚP RING MỪNG, MÈNG CON TRÔI

Sử thi M'Nông

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

**ĐỀ ÁN BẢO TỒN, PHÁT HUY GIÁ TRỊ
TÁC PHẨM VĂN HỌC, NGHỆ THUẬT
CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM**

Cố vấn Ban Chỉ đạo: Nhà thơ Hữu Thịnh

Chủ tịch Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam

BAN CHỈ ĐẠO

1. Nhà văn Tùng Diên (Trần Quang Diên)	<i>Trưởng ban</i>
2. Nhà nghiên cứu, TS. Đoàn Thanh Nô	<i>Phó Trưởng ban</i>
3. TS. Trịnh Thị Thủy	<i>Phó Trưởng ban</i>
4. Nhạc sĩ Nông Quốc Bình	<i>Ủy viên kiêm Giám đốc</i>
5. GS.TS. Nguyễn Xuân Kính	<i>Ủy viên</i>
6. PGS.TS. Lâm Bá Nam	<i>Ủy viên</i>
7. ThS. Vũ Công Hội	<i>Ủy viên</i>
8. ThS. Phạm Văn Trường	<i>Ủy viên</i>
9. ThS. Nguyễn Nguyên	<i>Ủy viên</i>
10. ThS. Nguyễn Ngọc Bích	<i>Ủy viên</i>

Giám đốc

Nhạc sĩ Nông Quốc Bình

LỜI GIỚI THIỆU

Ủy ban toàn quốc Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam là tổ chức chính trị - xã hội - nghề nghiệp, thành viên của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, mái nhà chung của các Hội Văn học nghệ thuật cả nước. Liên hiệp gồm 74 tổ chức thành viên với trên 45.000 hội viên là văn nghệ sĩ thuộc các Hội Văn học nghệ thuật chuyên ngành Trung ương và các Hội Văn học nghệ thuật tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, trong đó có Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam.

Trải qua gần 25 năm hình thành và phát triển, đến nay Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam đã có hơn một nghìn hội viên, trong đó gần 600 hội viên là người dân tộc thiểu số hoạt động tại 34 tổ chức cơ sở và các chi hội, tỉnh thành hội trong cả nước. Trong giai đoạn từ năm 1999 đến nay, được sự quan tâm của Đảng và Nhà nước, đã có hàng nghìn công trình, tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam được sưu tầm, nghiên cứu, biên dịch, sáng tạo.

Bộ sách này là một phần của Đề án “Bảo tồn, phát huy giá trị tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam”, với mục tiêu là thực hiện chính sách dân tộc của Đảng, Nhà nước nhằm bảo tồn, phát huy giá trị tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam; quảng bá di sản văn hóa các dân tộc thiểu số Việt Nam với bạn bè thế giới; góp phần xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc và xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc, thúc đẩy tiến trình đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế; bổ sung nguồn tài liệu phục vụ công tác giảng dạy, nghiên cứu, trao đổi, giao lưu và phát triển văn hóa giữa các tộc người, nhân dân trong và ngoài nước, với cộng đồng quốc tế.

Bộ sách là kết quả từ kho tài liệu hàng nghìn công trình, tác phẩm đã được nghiên cứu, sưu tầm, biên dịch, sáng tạo qua nhiều thế hệ tác giả, nghệ nhân, hội viên của Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam.

Trong quá trình thực hiện bộ sách, Ban Chỉ đạo mong nhận được góp ý của quý bạn đọc gần xa.

TM. BAN CHỈ ĐẠO
TRƯỞNG BAN

Nhà văn Tùng Diễm

Phó Chủ tịch Thường trực

Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam

ĐÔI ĐIỀU GIỚI THIỆU

SỬ THI M'NÔNG

CUỐP RLING MỪNG, MENG CON TRÔK

Sử thi *Cuốp rling Mừng, Meng con Trôk* là một trong những sử thi vô cùng sinh động nằm trong bộ sử thi liên hoàn đồ sộ của người M'Nông trên núi rừng Tây Nguyên hùng vĩ. Sử thi kể rằng: Bon làng của chàng Tiăng con Rõng giàu có hùng mạnh nhất vùng, con cháu đầy đàn, đầy lũ, của cải nhiều vô kể, thứ gì cũng có. Từ những ché quý như ché yang Rlung, yang Ôt, yang Tô, yang Jong, nôi bảy, nôi ba, chiêng to, chiêng nhỏ cho đến đàn trâu bò, voi năm hất nhiều vô kể, nhưng còn thiếu con chim Rling chân bạc, lông vàng, cánh vàng pha đồng. Con chim Rling này, hàng ngày bay từ phương Bắc đến bon Tiăng con Rõng để ăn quả đa. Chim chỉ ăn quả đa buổi sáng rồi biến mất.

Cây đa này do Tiăng trồng lúc còn nhỏ, bây giờ nó vô cùng to lớn, trổ lá màu đỏ tía bóng khắp bon

làng. Một cánh tỏa hướng bon Jra con Nghe. Một cánh tỏa hướng bon Sre con Liăng. Một cánh tỏa bóng hướng bon Tiăng con Lôm. Một cánh tỏa bóng hướng bon Tiăng con Puh. Các loài chim Pút, chim Eng, chim Ket từ khắp nơi bay về làm tỏ hót vang suốt cả ngày.

Riêng chim Rling buổi sáng bay từ phương Bắc đến cây đa bon Tiăng. Chim ăn quả trên ngọn đa và hót rất hay, ai nghe cũng mê. Đến trưa chim bay lên trời và gần chiều chim bay về phương Bắc. Chim Rling rất đẹp, trông thấy ai cũng thích.

Chân chim Rling họ bịt bằng bạc

Thân chim Rling họ bịt bằng vàng

Cánh chim Rling họ bịt vàng pha đồng.

Mỗi lần chim Rling bay đến ăn quả đa bon Tiăng con Rõng, Bing vợ Yang và Jông vợ Yơng con Rung nhìn chim vô cùng thích thú. Họ ước bắt được chim Rling để nuôi. Rồi hai nàng vào gọi chồng mình là Yang và Yơng ra xem và bảo họ tìm cách bắt chim. Hai chàng Yơng, Yang tìm đủ các loại nhựa cây để bẫy chim, nhưng không tài nào bẫy được. Cứ mỗi buổi sáng chim bay đến ăn quả đa, buổi trưa bay lên trời cao, buổi chiều bay về nhà chủ.